

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“



Redaktie-sekretariaat: Postbus 7176 te Amsterdam.

Administratie: Pasteursingel 29b, Rotterdam-7

E. R. POSTMA — EINDHOVEN

HET LAATSTE OORDEEL

Het laatste oordeel, zo zou men boven Mt. 25 : 31-33 kunnen zetten. En terecht, want scheiding maken tussen schapen en bokken houdt een oordeel in.

Maar ook: het laatste oordeel. En daarmee beginnen voor velen de problemen. Want zegt men: bij de dood is toch alles al beslist? Er staan in de bijbel dingen die wij geloven terwijl de nodige helderheid ons ontbreekt. Eén van die dingen is: het laatste oordeel — in handen gegeven van onze Here Jezus Christus die immers komen zal om te oordelen de levenden en de doden.

De vraag waar velen mee zitten is deze: wat voor zin heeft dat laatste oordeel? Het schijnt zo overbodig. Want aan dat laatste oordeel gaat toch een vóórlaatste vooraf. Waarbij men, al dan niet terecht, denkt aan een tekst als: het is de mensen eenmaal gezet te sterven, en daarna het oordeel (Hebr. 9 : 27).

De aarzelende vraag rijst: is het dan bij onze dóód al niet beslist waar we terecht zullen komen? Zal pas aan het eind van de wereld de definitieve beslissing vallen over ons eeuwig lot?

Ieder voelt: daar staat of valt heel wat mee.

't Is juist onze troost bij alle triestheid van een sterfgeval geweest: gelukkig, hij of zij is nu bij den Here, verlost van alle lijden eeuwig zalig. En we belijden gretig „dat onze ziel na dit leven **van stonde aan** tot Christus haar Hoofd opgenomen zal worden“. En we herinneren ons Christus' Woord: **heden** zult gij met Mij in het paradijs zijn. Of, uit de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus: het geschiedde dan dat Lazarus stierf en door de engelen gedragen werd in Abrahams schoot; terwijl omgekeerd van de rijke man gezegd wordt: en hij stierf en werd begraven, en toen hij in de hel zijn ogen opsloeg onder de pijnigingen...

Is het nu waar, dat woord van Ps. 139: ... en als ik wakker wordt, dan bij ik nóg bij U? Kunnen we ons aan deze troost laven, of blijft de uitslag van ons leven onzeker tot op den jongsten dag? Krijgen we troost voor leven én sterven óf slaat het sterven voorlopig een groot gat in die beschermende dijk van Goddelijke troost rond ons armzalig leven?

Eb ik straks een stille, onverschillige en onbesliste eeuwigheid binnen of beland ik dwars door de dood met het springtij de vloedgolf van Gods vreugde op de eeuwige, zalige stranden?

Maar neen, deze schurende onderstroom van twijfel mag ons christelijk geluk niet aanvreten en ondermijnen. Onze toekomst ligt verankerd in Gods woorden, en ik zal dan gedurig bij Hem zijn. Maar des te meer klemt de vraag: wat voor zin heeft dan dat laatste oordeel?

Voor de oplossing van die vraag zouden we er goed aan doen te bedenken, dat zo goed als we steeds van **Christus'** wederkomst spreken, we ook dienen te spreken van **Christus'** oordeel.

Niet **wij** nemen op die dag de centrale plaats in, maar **Hij**. We belijden toch steeds dat Góds eer op de eerste plaats komt, en onze zaligheid op de tweede? Zo stelt Mt. 25 het óók!

Wanneer Christus deze woorden spreekt, is Hij voor het merendeel der joden niet meer dan de een of andere „zoon van een mens“. Zij kennen Hem slechts in Zijn vernedering, en zij doen straks met Hem wat zij willen. Het laatste dat Zijn vijanden van Hem te zien krijgen is Zijn sterven aan het kruis.

En weliswaar is deze „Zoon des mensen“ later, bij Zijn hemelvaart, door den Vader met eer en heerlijkheid gekroond — maar wie op aarde is van die kroning tot koning der koningen ooggetuige geweest? Voor de spotters op de kruisberg zijn andere spotters in de plaats gekomen: **indien** Hem gegeven is alle macht in hemel en op aarde, een Naam boven alle naam — waar blijft dan het bewijs van Zijn macht? ... laat **ons** hun banden van ons scheuren en hun touwen van ons werpen!

Welnu, de dag van Christus' wederkomst zal primair de dag van Zijn onweerhouden glorie zijn: de Zoon des mensen zal komen in Zijn heerlijkheid, in Zijn volle glorie, en zich zetten op de troon Zijner heerlijkheid. Al de engelen — Zijn gediensstige geesten ook in dát uur — zullen uitzwermen naar de vier windstreken om op Zijn wenk allen

voor Zijn troon, die gelijk rechterstoel is, te brengen. Daar staan de volkeren voor Hem, volk bij volk, een onafzienbare zee van mensen. Dag van glorie, dag van wrake... daar zien zij Hem, dien zij doorstoken hebben! De Zóón des mensen — gekroond met heerlijkheid en macht, en 't is als klinkt schrill nog na het profetisch woord: wie, wie heeft mijn prediking gelóófd — want heden wordt aan u de arm des Heren geopenbaard! Reeds strekt Hij Zijn arm om te scheiden de schapen, die zich lieten leiden door Zijn Woord, en de bokken, die koppig daar tegen in gingen: daar staan ze nu tegenover Hem die zit in de troon Zijner heerlijkheid, om 't voor eeuwig te beseffen: alle vlees is als gras en alle heerlijkheid des MENSEN als een bloem van het gras.

Het laatste oordeel wordt de dag van **Christus'** openlijke rechtvaardiging en verheerlijking. En — maar dat komt dus pas op de tweede plaats: de dag van Zijn rechtvaardiging zal de mijne zijn — Zijn publieke oordeel mijn eerherstel!

Want Hij en ik — wij zijn één lichaam — ik ben in Hem ingelijfd — Zijn glorie is de mijne en mijn glorie is alléén de Zijne.

Want nu zie ik aan Zijn rechterhand onze broeders staan de martelaren, zij, hun vrouwen en hun kinderen, ik zie er Naboth staan, de gestenigde, en Abel de verslagene, Paulus en Petrus, Calvijn en Luther, kleinen en groten d.i. kleine luyden en grote luyden, mensen vervolgd om hun geloof, bespot, gesmaad, venederd.

Hoe leven zij voort in de herinnering der volkeren? Wat denken miljoenen over hen? Hoe staan zij te boek in Schoolboekjes en wereldliteratuur? Ketters, dwepers, scheurmakers, fijnen, dollen, zwakzinnigen, letterzifters, geschiedvervalsers, fanatici, kindermoordenaars en kannibalen zelfs... vul 't maar in en bedenk: miljoenen zijn gestorven of leven nog, voor wie Luther een vadsige dikbuik, een ontspoorde wellusteling was, Calvijn een wrede en laffe fanaticus, Jeremia een gemene landverrader.

Zeker — de laatste is door God in de Schrift gerehabiliteerd, evenals Naboth en Abel en Petrus en Jacobus. Maar wie heeft die prediking gelóófd in zijn leven? En daarbij: hoevelen zijn er óngerehabiliteerd begraven, wier nagedachtenis bezoedeld en bevuild is tot op de huidige dag? Hoeveel laster is er na hun dood springlevend gebleven — laster aangaande het lichaam van Christus?

Begrijpt u het? In die dag, dat uur van oordeel zal Kaïn daar staan en Achab, de inquisiteurs van Hendrik Voes en Johannes van Essen, de moordenaars van zovele gelovigen, al Zijne en mijne vijanden; en openlijk voor heel de volkerenmassa zal Christus, de Zoon des mensen, Zijn broeders en zusters, zovelen als er de prediking wel geloofd hebben rehabiliteren: met zachte hand zullen de engelen de schapen bijeendrijven en zo steeds verder scheiding maken tussen hen en de bokken: Abels naam zal afgeroepen worden: kom in gij gezegende des Heren, in het koninkrijk, kom in Jeremia, Petrus, Jacobus, Jan de Bakker, Guido de Brès...

Het laatste oordeel van Hem wien ook in die ure gegeven is alle macht in hemel en op aarde, zal het **publieke** oordeel zijn, de publieke rechtvaardiging — en het publiek?

Ach, de tribunes zullen gevuld zijn met kleinen en groten, die dan machteloos en sprakeloos zullen zijn in die dag.

Dát is Mijn troost, zegt Jezus Christus, de Zoon des mensen, kort voor Zijn sterven aan het kruis. En het is ook uw troost, kerk van Christus! Het laatste oordeel is voor ieder die gelooft geen laatste verborgen dreiging, maar deel van het evangelie, van de GOEDE BLIJDE boodschap!

(Eerder geplaatst op 15 november 1958 in „Ons Kerkblad“, orgaan van de Gereformeerde Kerken in de prov. Utrecht)

In dit nummer:

Pagina 219

Ds E. R. Postma,
Het laatste oordeel

Pagina 220

Ds H. Smit,
De christelijke levens-
wandel

Pagina 221

Prof. C. Veenhof,
Rondom de kwestie
dr WiersingaDr J. Fieren (arts),
Euthanasie (slot)

Pagina 222-223

D. W. L. Milo,
Subsidies

Redt Een Kind

Pagina 224

Prof. C. Veenhof,
Persschouw

H. SMIT — DEN HELDER

De christelijke levenswandel

■ Bezorgdheid aan het begin van de nieuwe werk-periode

In meelevend-kerkelijke kringen komen we allerwege de bezorgdheid over de toekomst van onze jongens en meisjes tegen. De vraag wordt gesteld wat de kerk eigenlijk nog voor hen kan doen, nu er zo veel op hen afkomt dat hen van de goede weg dreigt af te trekken. Vooral aan het einde van de grote vakantie en aan het begin van het nieuwe werkjaar zijn we met deze vragen bezig. Straks gaan ze weer aan het leren. Straks worden ze weer over allerhande onderwerpen voorgeleerd. En dan houden we ons hart wel eens vast.

Neem nu bijvoorbeeld de seksuele voorlichting eens. Die is natuurlijk op zichzelf nuttig en nodig. Maar hoe vaak is ze tegenwoordig niet totaal norm-loos! Hoe vaak wordt ze niet „platgeslagen” tot een technische instructie! Normeloosheid! Hoe zullen de kinderen de weg naar een christelijke levenswandel nog vinden? Zullen ze nog wel echt beseft hebben van zonde en van genade? Wanneer we vragen of het evangelie van Jezus Christus in deze dingen nog wel een rol speelt, dan dient men ons vaak nogal agressief van antwoord. Wet en norm? Maar weet u dan niet meer, zo vraagt men, dat Jezus van Nazareth juist niets kon bereiken bij de typische wet- en normspecialisten in de tijd van zijn omwandeling op aarde, bij de farizeeërs? En weet u dan niet meer van de grote voorliefde van Jezus voor de mensen die sociaal en maatschappelijk en moreel voor verongelukten golden — hoeren, tollenaars, zondaars? Is Hij ons zelf niet voorgegaan in de afbraak van ons gevestigde normbeseft? Ja, in die geest worden onze vragen veelal beantwoord. Is het niet vaak erg verwarrend?

■ Zonde en genade

Het kan goed zijn op dit punt eens even door te gaan. Laten we dan eens even denken aan de bekende mooie geschiedenis van het bezoek van de Here Jezus aan Zacheus de oppertollenaar (Luc. 19:1-10). Hoe plotseling heeft de Here beslag gelegd op Zacheus' huis! Maar ook... hoe ongedacht heeft Hij de hand van zijn gemeenschap naar die tollenaar uitgestrekt! Daarmee heeft Hij de tollenaar gebroken. En levendgemaakt! Zacheus werpt zijn geldafgod aan gruzelementen. Barmhartigheid jegens de behoeftigen veroverd zijn eertijds zo harde hart. Aan het eind spreekt de Here een

Kerkelijk Leven

woord, dat we wel vaker uit zijn mond mogen vernemen: „Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te redden”.

Het verlorene — redden! Ziedaar twee woorden die als het ware keerzijden zijn. Zonder echte verlorenheid is er ook geen echte redding mogelijk. Anders zou het evangelie maar een schimmenspel zijn! Zacheus — al die tollenaars en hoeren en zondaren... ze waren echt verloren! Echt verloren schapen! Echt verloren zonen en dochters! Weggelopen van de kudde! Weggereisd uit het huis van de vader! Zeker, steeds klinkt het verwijt van de Here Jezus aan het „rechtschapen” Israël in dit woord mee. Waarom heeft iedereen hen verloren laten gaan? Waarom heeft niemand naar hen omgekeken? Maar dat verwijt neemt de verschrikking van de verlorenheid niet weg. Integendeel, die verlorenheid wordt daardoor beklemtoond! Daarom moest er ook een echte redding komen. Het schaap moest worden teruggebracht in de kudde. De zoon moest omkeren naar het huis van de vader. Hij moest omkeren (= zich bekeren). Zo bracht de Here ook Zacheus terug.

Redding — vrede met God — afbraak van de zondemacht in het leven — „Neem mijn leven, laat het, Heer, toegewijd zijn aan uw eer!”. Dat zit er allemaal in! De redding is een werkelijkheid. Zoals ook de verlorenheid een werkelijkheid was. De zondaar stond echt **buiten** — zie ook Matth. 18:17-slot. Nu is hij echt **binnen**. Alles is veranderd!

■ Helderheid in het onderscheiden

Men mag gerust spreken van de grote liefde van de Here Christus voor degenen die op alle manieren verongelukt waren. Maar men mag die liefde niet gebruiken om het „gevestigde” beseft van zonde te doorbreken.

Omdat Christus de verlorenen liefhad ging Hij hen **terugbrengen**! Uit de vervreemding van God. Uit het dienstverband van de zonde.

Zijn liefde ging gepaard met een heilige **haat** tegen de zonde waarin zij zich verstrikt hadden. Omdat Hij hen liefhad mochten ze **niet** blijven waar ze waren! Dat mochten ze wel van de farizeeërs, die hen afgeschreven had-

den en die hun zondige zwartheid mooi konden gebruiken als de donkere achtergrond voor de eigen voortreffelijkheid (Luc. 18:11). Bij de Here is het: „Ga heen en zondig niet meer!” (Joh. 5:14, Joh. 8:11).

Nooit zien wij de dodelijke macht van de konkrete zonde zo duidelijk voor ons als wanneer de Here Jezus zich liefdevol wendt tot het verlorene!

Nooit zien we zo goed wat redding is!

Christus doorbreekt het zondebeseft niet. Integendeel, Hij bevestigt het. En eigenlijk nog dieper: Hij **vestigt** het!

Wat is er een oppervlakkigheid in de moderne benadering van de bijbel! Je moet denken aan een zwaluw die over het water scheert en het water af en toe even aanraakt om wat eetbaars mee te pikken. Een echt contact komt niet tot stand. Het gaat maar op de klank af.

We moeten bidden om de helderheid in het onderscheiden wanneer we de bijbel gaan lezen. En we moeten — omgekeerd — de bijbel goed lezen om helder te kunnen onderscheiden in de verwarring van onze tijd.

En dat is voor oud en jong de inzet van de christelijke levens-

wandel.

■ Onze eigen taak

Ja, we staan weer aan het begin van een nieuwe werkperiode. Straks moeten we de kinderen weer opvangen als ze van de school en van het werk thuiskomen. De taak van de ouders. Straks begint ook de catechisatie weer. De taak van de kerk. Hoe moeten we ze opvangen? Hoe moeten we ze het echte beseft van zonde en genade bijbrengen? Hoe moeten we ze brengen tot een christelijke levenswandel?

Misschien zijn we ook in de geestelijke huishouding wel eens veel te gemakzuchtig. We zetten de kinderen graag een „kant-en-klaar-maaltijd” voor: het werk is eigenlijk al gedaan, je kunt het zo ophappen! Zelf hebben we bij onderwijs en bijbelstudie ons een beseft gevormd van zonde en van genade. En we zijn bereid de **konklusies** daarvan aan de kinderen mee te delen. Dat is goed en dat verkeerd. Dat doe je en dat doe je niet. En dan klagen we telkens weer omdat we merken, dat het niet „pakt”.

Moeten we de kinderen — om even in het beeld te blijven — niet de gehele bereiding van de maaltijd laten meemaken? Je kunt ze in enkele zinnen de konklusies vertellen die uit de geschiedenis van Zacheus te trekken zijn. Maar het leeft pas echt als Zacheus in je verhaal méékomt! Zacheus hoort in je onderwijs thuis — die hele geschiedenis! Onze konklusies zijn niet de kracht Gods tot redding! Neen, dat is alleen het evangelie zelf (Rom. 1:16). We moeten de bijbel goed lezen en we moeten de bijbel goed leren lezen. Onze aanpak moet veel meer direkt-bijbels zijn. Dan komen we ook veel beter tot een duidelijke tégenspraak van het evangelie naar-de-mens.

Hierboven heb ik in bescheidenheid getracht een „proeve van benadering” te geven. Vanuit Lucas 19.

De **eigen** taak. Het woord „eigen” wil ook zeggen, dat hier geen aanpassing mogelijk is. Dat beseft de wereld buiten uiteindelijk ook. Aanpassing geeft de kerk altijd eerst de image van progressiviteit maar vervolgens de image van overbodigheid, omdat het apparaat van de wereld altijd nog net iets beter is en men er helemaal zonder Jezus van Nazareth ook wel komt!

Als we zien dat de taak voor ons te zwaar is, laten we dan des te meer terugvallen op de kracht van de **HERE**. En dat gebeurt in het goed lezen en in het goed leren lezen van **Zijn Woord**.

BIJBELSE

RAADGEVINGEN

De HERE onze God — de Eigenaar van alles.

Geen tekst in de Bijbel waarin de kwestie van eigendom en eigenaar zijn zo kort en bondig als in een grondstelling onder woorden is gebracht als in Psalm 24: 'Des HEREN is de aarde en haar volheid, de wereld en die daarop wonen'.

Geen Schriftwoord dat zo nauw betrokken is bij de beantwoording van deze twee belangrijke vragen: a. Wie behoren wij toe? — b. Wat behoort ons toe?

Met de beantwoording van beide vragen hangt voor de christelijke levenspraktijk heel wat samen. Niet alleen voor onszelf, maar ook wat het sociale, economische en politieke leven betreft.

Want u verstaat: als de aarde van de HERE is, dan is ze niet van ons. Als de volheid van haar goederen Hem toebehoort, dan mogen wij er maar niet mee doen wat we willen. Als de wereld en die daarop wonen Hem ter harte gaan, omdat Hij ze in het aanzijn riep, dan kunnen wij er zomaar niet aan voorbij leven.

Wat doen we met ons geld en ons persoonlijke bezit?

Hoe gebruiken we de goederen van deze wereld?

Hoe leven wij als volk temidden van andere volken?

En nu ziet u in eens de centrale betekenis van wat Psalm 24 ons vóór houdt: 'Van de HERE is de aarde en haar volheid'.

Zeker, de aarde met al wat er in en er op is heeft de HERE aan de mensen in gebruik gegeven. Wij mogen die aarde bewonen en in cultuur brengen, haar bebouwen en bewaren.

God gaf de mens opdracht: 'Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u; bevolkt de aarde en onderwerpt haar; heerst over de vissen van de zee, de vogels in de lucht en over alle levende wezens die zich op de aarde bewegen'.

Maar ook daarmee gaf de HERE zijn eigendomsrecht niet uit handen. Zodat de mens nu voortaan met die aardse goederen maar mag handelen naar believen.

Nee, de aarde blijft van de HERE met al wat ze bevat, de wereld en die er op wonen.

Wie in dat geloof staat en er zich van bewust is doet met zijn geld, met zijn have en bezit, maar niet wat hij wil. Hij weet zich als rentmeester aan de Heer verantwoordelijk.

Bilthoven.

B. Telder

C. VEENHOF - KAMPEN

Rondom de kwestie dr Wiersinga

Wij hebben in „Opbouw” reeds enkele malen geschreven over het conflict dat ontstaan is naar aanleiding van de gevoelens van dr Wiersinga over de verzoening van de mens met God. Het gaat daar in namelijk over een kwestie die voor het leven van de kerk van het allerhoogste belang is. Dr Wiersinga verwerpt namelijk de confessionele en — wat meer zegt — de Schriftuurlijk prediking dat Christus in onze plaats in het gericht Gods is gekomen, ons **vrijgekocht** heeft van de vloek der wet door zelf voor ons een vloek te worden, en zo de last van de toorn Gods over onze zonden gedragen en ons daarvan verlost heeft. En dat op die wijze, in die weg, God de wereld met zichzelf verzoent.

Dr Wiersinga wil ongetwijfeld wel van een verzoening van de mens met God weten. Maar naar zijn overtuiging is daarvoor geen **voldoening** aan het recht van God door de zelfofferande van Jezus Christus in onze plaats nodig. Die verzoening komt z.i. tot stand doordat Christus in zijn kruisdood de macht van de zonde en de schuld doorbreekt en de mensen door die kruisdood „geschokt” worden, ten gevolge waarvan een diepgaande verandering, een nieuw leven in hen tot stand komt.

Voorts verbindt dr Wiersinga de verzoening tussen God en de mensen op zo'n wijze aan de verzoening tussen de mensen onderling dat de verzoening van ons met God niet „af” is als het niet komt tot dié verzoening tussen de mensen onderling.

Hij verdedigde in een „leerdienst” van de kerk van Amstelveen-Zuid onlangs de stelling „De verzoening van God met de mensen is **NIET af** zonder daadwerkelijke verzoening onderling.”

Op deze wijze wordt de verzoening van God met de mensen **afhankelijk** gemaakt van de verzoening tussen de mensen onderling! Terecht poneerde een opponent van dr Wiersinga tegenover de genoemde stelling het volgende: „De verzoening van God en mensen is **WEL AF**, maar impliceert onze daadwerkelijke verzoening onderling.” Dat wil zeggen: als wij werkelijk met God verzoend zijn door het offer van Christus dat Hij voor ons, in onze plaats, bracht dan moet het óók komen en dan komt het ook inderdaad tot een verzoening met onze naasten.

Als wij waarachtig geloven dat wij met God verzoend zijn door het kruisoffer, de dood van onze Heer Jezus Christus, dan drijft dat geloof ons onweerstandelijk uit tot de verzoening met onze

naasten. Als het tot die verzoening niet komt moeten wij goed weten dat wij niet waarachtig **geloven** met God verzoend te zijn door de dood van zijn Zoon. Dan is ons geloof in die verzoening een „dood geloof”.

Maar de verzoening die God met de mensen tot stand brengt door het bloed van zijn Zoon hangt uiteraard niet van ons geloof af! Ons geloof verandert aan de verzoening die God door de vloek van onze zonden op Christus te laten neenkomen niets. We krijgen er daardoor alleen geen deel aan.

☆☆☆

De synode die zich met deze zaak heeft bezig gehouden overwoog o.a.:

„naar de boodschap van het evangelie heeft Christus in onze plaats het gericht Gods gedragen, daarom maakt dat belijden een **essentiële bestanddeel uit van de verzoeningsleer der confessie**, zodat een ontkenning hiervan te kort zou doen aan de rechte prediking van het evangelie der verzoening. Voorts overwoog de synode dat er verschil van opvatting bestaat tussen de synode en dr Wiersinga met betrekking tot de wijze waarop de verzoening tussen God en de mensen tot stand komt.”

Zij formuleerde dat verschil aldus:

„a. dr Wiersinga stelt: deze verzoening wordt bereikt, doordat Christus als de nieuwe door God gegeven mens de macht van de zonde en de schuld doorbreekt, en ons door de Geest de weg opent waarlangs ook wij het nieuwe leven kunnen binnengaan.

Alleen met inachtneming van wat onder b volgt kan de synode met deze formulering instemmen:

b. de synode belijdt, dat deze verzoening bereikt wordt doordat Christus het gericht Gods in onze plaats heeft gedragen.”

Daarbij overwoog de synode ook nog dat dr Wiersinga „de synode vanuit de Heilige Schrift er niet van heeft kunnen overtuigen, dat zijn bezwaren tegen de leer dat Christus in onze plaats het gericht heeft gedragen steun vinden in de Heilige Schrift.”

En de synode sprak daarna uit dat „**zij blijft bij de belijdenis der kerk ten aanzien van de aard van het plaatsbepalend verzoeningswerk van Christus, ook als het dragen van het gricht van God.**”

☆☆☆

Uit dit alles kon uiteraard maar één juiste, wettige conclusie ge-

trokken worden. Deze namelijk **dat in de Gereformeerde Kerken niets mag worden geleerd dat in strijd komt met de boodschap van het Evangelie dat Christus in onze plaats het gericht Gods gedragen heeft.**

Helaas dat heeft de synode niet gedaan.

Ze heeft — dat is de essentie van haar besluit — alleen maar „een ernstig beroep” op dr Wiersinga gedaan om naar het oordeel van de synode te luisteren, hem „verzocht” zich nauwgezet te willen bezinnen over de vraag of zijn confessionele en theologische positiekeuze niet herziening behoeft, en de „verwachting” uitgesproken „dat hij in zijn ambtelijk werk het belijden der kerk.

Dit is een beslissing die zeer te betreuren is.

☆☆☆

De zaak waar het in de kwestie Wiersinga om gaat is van allerbeheersende betekenis voor de kerk. Ja, het is een zaak van leven of dood.

Het gaat daarbij waarlijk niet om een theologische kwestie! De kern van het Evangelie is daarbij in geding. Want het gaat daarin om de vraag: Was het **noodzakelijk** dat Jezus Zichzelf, als het Lam Gods de zonde der wereld, **onze** zonde, wegdraagt, opoffert aan

het kruis? Konden Gods gerechtigheid en zijn barmhartigheid in deze wereld alléén openbaar worden, alléén onze verlossing bewerken, doordat Christus in **onze plaats** de toorn van God over onze zonde droeg? Kon de verzoening tussen God en de mensen, die geheel en al Gods werk is, het werk van Zijn genade, alléén tot stand komen doordat Christus ons „vrijgekocht” heeft van de „vloek der wet” — van die wet die wij dagelijks met gedachten, woorden en daden overtreden — door **Zelf** een vloek te worden? (Gal. 3:13) Is het waar dat God Christus tot een „zoffer in zijn bloed” gesteld heeft voor wie geloven om zó zijn gerechtigheid — de vrijpraak van onze zonden — te tonen? (Rom. 3:24) Is het waar dat God Christus voor ons „tot zonde gemaakt heeft” (2 Kor. 5:2) en dat onze Heiland zó „in zijn eigen lichaam” onze zonden op het kruishout heeft gebracht, opdat wij, aan de zonden afgestorven, voor de gerechtigheid zouden leven? (1 Petr. 2:24)

Kort gezegd: Kan, mag de kerk nog zingen: „Welk een vriend is deze Jezus die in onze plaats ging staan”? En „Jezus, Uw verzoening sterven blijft het rustpunt van ons hart”? Zullen wij eenmaal nog kunnen zingen: „Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed”? (Openb. 5:9)

DR C. J. FIEREN (huisarts) — WAGENINGEN

EUTHANASIE

(slot)

Hoe dienen wij als christenen ons tegenover de euthanasie op te stellen?

Ik kan mij geheel met Douma verenigen indien hij opmerkt dat het woord euthanasie beter niet gebruikt kan worden, doch liever over stervenshulp moet worden gesproken.

Ik wil Douma op de voet volgen indien hij schrijft: „er is ook een mogelijkheid om het woord euthanasie te annexeren en er een christelijke inhoud aan te geven. Een dergelijke onderneming is al zeer oud. In 1651 verscheen in Utrecht een boekje onder de titel „Euthanasie, ofte wel -sterven”, geschreven door Johannes Hoornbeek, predikant en professor in de theologie te Utrecht.

Onder euthanasie wordt hier verstaan: „het zalig sterven in den Here”.

Meer dan driehonderd jaar later stelt Velema de vraag: Zouden wij het woord euthanasie niet eens in evangelisch licht moeten plaatsen? En evenals Hoornbeek poneert hij, dat er vanuit het evangelie maar één manier is om

goed te sterven: „dat is in de gelovige overgave aan Jezus Christus. Wie zo sterft, sterft goed”. Douma zegt: „Het gaat erom, dat stervenshulp niet alleen door de arts wordt gegeven als hij op het juiste moment weet in te grijpen of ook op het juiste moment weet op te houden”.

Er is méér merkt Douma op: „We kunnen gemakkelijker een uur praten over euthanasie dan die werkelijke en zeer zakelijke stervenshulp bieden, waarin we de patiënt de stand van zaken onder ogen brengen en alle bijstand verlenen voor het verwerken van wat hij moet aanvaarden. Maar daarvoor moeten we onszelf geven, ons hart openstellen. En de moeilijkheid is, dat velen dan juist zo weinig te bieden hebben”.

In een artikel in het blad „Wapenveld”, maandblad van de Reunistenvereniging van de Civitas Studiosorum in Fundamento Reformato, van de hand van Mevrouw M. M. Plomp-van Harmelen, chirurg, las ik nog een aantal zeer behartenswaardige opmerkingen.

Zij schrijft: „De euthanasie zoals die bij heidense volkeren in gebruik was, is door het christen-

D. W. L. MILO — VIERHOUTEN

SUBSIDIES

Officieel staat vast, dat momenteel een op de vijf werkers gesubsidieerd wordt uit een of ander sociaal fonds. En de overheidsverwachting luidt, dat deze verhouding eerlang 1:4 zal worden. Bent u die ene? Of hoort u nog bij die vier anderen? Hoe het zij — deze toestand moet toch wel zorgwekkend heten en ons tot nadenken stemmen. Want niet het cijfer is het meest zorgwekkend — maar de „trend”, de beweging. Straks kan het ook 1:3 worden immers. Niemand garandeert, dat het niet een keer 1 op 2 zal worden. Maar dan heeft — laten we het eerbiedig hopen — de wal het schip gekeerd.

De Heiland leerde ons bidden om ons dagelijks brood. Onze nooddrift — dat is wat wij nodig hebben om ons leven nuttig te besteden. In het huwelijksformulier is sprake van „getrouw en naarstig arbeiden in ons Goddelijk beroep” (= van God gegeven beroep). En: „met God en met ere een gezin onderhouden”. En: „daarenboven iets te hebben om weg te geven voor de nooddriftige”.

Daarmee zijn we al in een tweede hoofdstuk: de naaste komt in het zicht. Het derde hoofdstuk zou mogen heten: als mijn gezin en mijn naaste genoeg hebben en er blijft wat over, dan komt er enige luxe! Immers dan kun je speelgoed voor je kinderen kopen, je vrouw een bloemetje meebrengen; zelf durft het gezinshoofd duivenmelker of lid van een kegelclub te worden.

Is het overschot nog niet uitgeput, dan kan je gezin zich een buitenlands reisje veroorloven, dan kan de huisvrouw een bontjasje kopen, vaderman een karretje of een zwemabonnement. En gaan de wensen van de kinderen, aangestoken door ons aller welvaart, bepaalde kanten uit — dan zoeken ze zelf wel de middelen als u ze even helpt.

—o—

Maar zelfs in kerkelijke kringen is doorgedrongen: dat de mens „recht” heeft. Een christen-arbeider „hoeft het niet minder te hebben” dan zijn rode collega's, zal hij zeggen. En een christen-arbeider zonder werk heeft „recht” op een werkloosheidsuitkering. Is hij ziek, dan heeft hij „wettelijk recht” op 80% loon, maar usantieel recht op de volle honderd procent. En voelt hij zich niet zo fit, groeit de tegenzin tegen de sleur, komen de gebreken opzetten — dan „laat men zich af-

keuren.” Ook dat kan. Er zijn zoveel oncontroleerbare verschijnselen, die een arts de moed benemen om goed te keuren, dat de kans op een afkeuring er „dik genoeg inzit”, zoals dat heet. Bovendien: waar betaal je nu je premies voor?

Op het punt van de sociale voorzieningen (ontworpen in tijden, waarin een gezin dreigde onder te gaan wanneer het onheil van ziekte, arbeidsongeschiktheid, oudendag of werkloosheid op zijn weg kwam) op het punt van de sociale voorzieningen bestaat thans een overdaad, die de andere kant is uitgezwaaid. Al weer enige jaren geleden schreef een grote bank in haar jaarverslag, dat onze overheid door haar overdadige voorzieningen een kunstmatige werkloosheid opbouwde. De „sociaal-bewogenen” onthouden deze volzin als voorbeeld van kapitalistisch egoïsme. Maar de harde cijfers liegen er niet om. De ziekmeldingen op maandag zijn, zo zegt CBS, een veelvoud van de ziekmeldingen op vrijdag. Denkt u eens mee over de oorzaken daarvan?

„Jeugdlonen zijn diefstal”, las ik onlangs bij station Utrecht. Meteen vibreerde iets bij mij: de leugen kan soms zo brutaal worden, dat ze de waarheid benadert! Want wat zijn jeugdlonen? Gegarandeerde minimum-lonen voor de jongste werkers. In plaats van leergeld te betalen, tijdens hun scholing voor een winstgevende baan (zo iets is toch denkbaar? Vroeger wel), „verdienen” ze meteen al wat. En niet zo'n klein beetje. Want de onlangs gelegaliseerde jeugdlonen liggen hoger dan hetgeen de jeugd op grond van de economische wet van vraag-en-aanbod bereid was te aanvaarden!

Maar nu moet die jeugd een dag per week vrij hebben voor „aanvullend onderwijs”. Lees: moet rood bijgekleurd worden. Vandaar moet die jeugd al twee dagen vrij hebben voor vormingsonderwijs: de rode kleur blijkt niet voldoende wasecht te zijn in een gezond werkmilieu. En nu kunt u voor de televisie horen, in overheidszendtijd (dat is op kosten van u, waarde lezer, en van u, lieve lezeres) dat kinderen elkaar wijs maken: „krijg je die lesdagen niet eens doorbetaald? Moet je eens met je chef over spreken!”

Vandaar die gekalkte leugen: jeugdlon is diefstal. Vermoedelijk bedoelde die kalkende profeet: diefstal aan de jeugd, die twee dagen van loon verstoken blijft. Maar daarachter zit de tweede betekenis: diefstal aan de werkgever, die jong personeel in 3 dagen moet bijbrengen, datgene waar 5 dagen voor stond en die bovendien een mooie kans heeft, voor 5 dagen „werken” te betalen, inclusief nog de zorg om alle sociale vergiftiging te neutraliseren.

En achter die twee betekenissen zit de derde zin (die de kalkkwast al helemaal niet zal hebben bedoeld): diefstal door de overheid, die met de haar toebetrouwde middelen op onwijze manier omspringt. Begrijpt u, dat een werkgever zich vandaag drie maal bedenkt, voor hij nog jong personeel in dienst neemt?

—o—

dom altijd verworpen als zijnde in strijd met het zesde gebod en met de christelijke barmhartigheid. Natuurlijk zijn niet alle normen die door de eeuwen heen door de christelijke kerk gehanteerd zijn, bijbels geweest, maar juist de eerbied voor het leven als Gods geschenk, is uitermate bijbels. Daarom zie ik de veranderde opvattingen waarin het menselijk leven niet meer als een gave wordt gezien waarover men geen eigen baas is, maar waarin de mens als autonoom geldt en daarom het recht heeft over zijn eigen leven te beschikken, als tekenen van ontkerstening en terugkeer naar het heidendom.

De moderne argumenten voor euthanasie gaan uit van de autonomie van de mens en kennen geen normen buiten de mens. Deze argumenten passen daarom niet bij de visie op het leven als een gegeven waar wij niet naar ons believen een einde aan mogen maken, hoe groot de macht ook is die wij gedelegeerd hebben gekregen bij het omgaan met en behandelen van ongeboren en geboren, jonge en oude, in onze ogen zinvolle en zinloze levens. Men zal bij ieder menselijk leven

dat men ontmoet, ervan uit moeten gaan, dat dit leven blijkbaar door God gewild is, al begrijpt men niet waarom.

Wat de waarde is van een bepaald leven is niet aan ons ter beoordeling. De beslissing of een leven zinvol of zinloos is, is irrelevant voor de medicus.

Zou de waarde van een menselijk leven moeten afhangen van zijn kwaliteit en hoe zou die kwaliteit kunnen worden gemeten? Wie zou de maatschappij moeten aanwijzen als scheidsrechters over leven en dood?

Dat er enerzijds miljoenen besteed worden om ziekten te bestrijden, slachtoffers van natuurrampen en oorlog te helpen en er anderzijds vernietigingskampen hebben bestaan, laat wel zien, hoe verschillend er gedacht is en wordt over de waarde van menselijk leven en geeft ons bepaald geen gerust gevoel over de competentie van de mens te beoordelen welk leven zinvol en waardevol is en welk niet.

In de bijbel vinden we de vraag of de waarde en de zin van een bepaald leven redenen zou kunnen zijn om iemand dit leven te ontnemen, niet terug.

De voor de maatschappij nutteloze en ernstig lijdende melaatsen die we in de bijbel op vele plaatsen tegenkomen, worden niet gedood.

Bij Jezus' omgang met zieken en lijdenden is nooit sprake van „doden uit medelijden”, ook al genas hij niet iedereen. Als gesteld wordt, dat er in deze tijd sprake is van een geheel nieuwe problematiek, vergeet men, dat er vroeger ook misvormde kinderen waren, die door normale verzorging in leven bleven en een ontzaglijk grote groep blinden, kreupelen, verlamden, voor wie toen niets gedaan kon worden en die zelf niets anders konden dan bedelen. Het feit, dat in deze tijd een klein gedeelte van alle mensen die door de medische techniek kunstmatig in leven worden gehouden, een ernstig defestueus leven leidt, is geen grond voor een nieuwe ethiek.

Het menselijk leven heeft voor God, als Zijn schepping, een inherente en onvergankelijke waarde, onbepaald door de aan- of afwezigheid van lichamelijke, geestelijke of maatschappelijke kwaliteiten, maar bepaald door de relatie tot God en Zijn bedoeling

tot de volmaakte mens.

Daarom kan en mag een christen niet anders dan in navolging hiervan menselijk leven in al zijn vormen, hoe „onvolwaardig” ook, eerbiedigen en zich niet lenen tot een actief beëindigen ervan. Zijn taak is het aan zijn zorgen toevertrouwd leven tot het einde toe te begeleiden met alle kunde, liefde en zorg, waartoe een mens in staat gesteld kan worden”.

„Euthanasie, zegt Douma, concentreert zich teveel op de dood: het maakt van een mijlpaal snel een eindpaal.

Maar als de stervende zijn huis bereikt, en zijn afgelegde weg overziet, zal er ook de blik vooruit mogen zijn. De geseculariseerde samenleving heeft slechts als laatste thema de transplantatie — een dienstbetoon aan de mensheid die de reis vervolgt. Maar voor het individu is het afgelopen.

Daarentegen zal de christen, die met de apostolische belijdenis van de opstanding des vlees en een eeuwig leven niet wenst te breken, van perspectief getuigen. Ook hij aanvaardt dankbaar, dat er pijnstillende middelen zijn bij

Want het werkwoord „subsidie” wordt vandaag in alle tijden en wijzen vervoegd. In een welvaartstijd, als nooit in de westerse wereld is beleefd, wordt het jaarlijks begrotingstekort hoger dan ooit en is letterlijk voor alles subsidie te krijgen... op kosten van onze kleinkinderen.

Wie kinderen heeft kan kinderbijslag krijgen. Wie een huis koopt kan in veel gevallen een premie krijgen en zeker aftrek van zijn rentelast op zijn inkomensangifte. Kerkbouw wordt algemeen door de overheid gesubsidieerd. De scholen zijn al vijftig jaar staatseigendom; de leus „de school aan de ouders” staat onder glas. Geen vereniging, geen sportveld, geen zwembad, bejaardentocht, of jeugdhonk — of er is subsidie voor geregeld. Het departement van CRM heeft jaren achtereen miljoenen uitgegeven, om toerisme naar de vrije natuur te lokken, om de natuur zogezegd te ontsluiten; en gaat thans opnieuw miljoenen uitgeven om wegen op te breken, rasters en rustgebieden aan te leggen, wildreservaten te maken, om toch iets van de vertrapte natuur voor het nageslacht te bewaren.

Een kapper of andere middenstander kan zich „laten saneren” en als hij niet al te onhandig is kan hij zijn zaakje nog binnenshuis voortzetten ook. Een bouwvakker aan uw huis laten werken, overdag, wordt te duur. Maar u kunt hem 's avonds of 's zaterdags krijgen. Omdat het verschil tussen bruto en netto inkomen te groot is geworden komt de wal in het zicht, die ieder schip keert. Want als ieder er naar streeft, zo veel mogelijk te trekken en zo weinig mogelijk af te dragen, raken de fondsen op. Onze grootouders zeiden: waar afgaat en niet bijkomt houdt alles op.

Dan kunnen arbeidsongeschikten niet meer rekenen op bijstand. Dan wordt gehuichelde ziekte kostbaarder dan werken. Dan ben je blij, te mogen werken zo lang de krachten reiken. Dan is er alleen ziekteverzuim voor de werkelijke zieken. Dan leren we de kinderen weer, dat er tien centen in een dubbeltje gaan. En laten we hopen, dat er dan christelijke huisvaders zijn, bereid en in staat om hun gezin met God en met ere te onderhouden en bovendien kans zien iets weg te leggen voor de armen. Dan kan onze diaconie weer functioneren. Dan kunnen we allen het achtste gebod weer in zoverre vervullen: dat we getrouw en naarstig arbeiden in ons Goddelijk beroep, opdat wij de nooddriftigen mogen helpen.

—o—

Ons land is wel in de voorhoede van deze sociale ontwikkeling, maar staat geenszins alleen. Een vriendelijk lezer uit Canada zond ons een krantenknipsel, dat de toestand aldaar enigszins tekent. We hebben het voor u getracht te vertalen.

„Subsidies vormen nu de voornaamste federale activiteit. We hebben subsidies voor jong en oud, voor kunstenaars, voor spoorwegen, voor goudmijnen. We hebben subsidies voor huismoeders thuis en voor vrijwilligers in de vreemde. We hebben subsidies voor veehouders, om die

aan de gang te houden. Vleeseters kunnen subsidie krijgen om hen aan het eten te houden. Oliemaatschappijen krijgen indirecte subsidies uit de belastingen. De parlementsleden krijgen subsidies om hun onkosten goed te maken. De posterijen worden gesubsidieerd vanwege haar verliezen en wij subsidiëren de radio vanwege haar cultuur. De melkproducenten staan in de rij voor subsidie en wij subsidiëren de zaken, om werkgelegenheid te helpen scheppen.

De Subsidie-afdeling van het Departement van Financiën is zo belangrijk, dat ik gisteren in Ottawa een onderhoud aanvraag met de Adjunct-Controleur van de Federale Subsidie-Aanvragen, de heer J. P. Baargeld.

„Wat kan ik voor u doen?”, vroeg Baargeld toen ik binnenkwam. Aan de muur hing een rode spreuk: „Zaliger te geven dan te ontvangen.” Zijn bureau was volgestapeld met subsidie-aanvragen. Twee ambtenaren waren bezig, de post te openen.

„Ik vraag me af of ik in aanmerking kom voor een subsidie”, zei ik hem. „Ik heb financieel nadeel geleden buiten mijn schuld”.

„Kom aan, vertel op”, zei Baargeld bemoedigend.

„Ik kreeg een brief van een krant, die vroeger mijn artikelen kocht”, zei ik. „Die krant zegt, dat zij vanwege de hoge exploitatiekosten niet langer van mijn diensten gebruik kan maken”.

„Neem toch een formulier”, stelde Baargeld voor. „Hoewel — eigenlijk lijkt het probleem verder te gaan dan speciaal uw geval. Liever zouden wij de krant in kwestie subsidiëren, om haar in staat te stellen artikelen te kopen dan haar haar werkzaamheden te zien beperken.”

„U zult wel veel interessante subsidie-aanvragen krijgen”, meende ik, het aanvraagformulier in mijn zak stekend.

„Zeker! Hier komt vandaag een aanvraag binnen van een motel-eigenaar. Hij vraagt een subsidie, omdat de betrekkelijk zachte winter in de prairies tot gevolg heeft gehad, dat er minder boeren in januari in dit motel logeerden.” „En hier nog een interessante”, ging Baargeld verder. „Die is van een vrachtrijder in Manitoba. Die vraagt een subsidie vanwege de achteruitgang in zaken, die weer het gevolg is van de stijging der olieprijsen.”

„Moet u wel eens iemand teleurstellen?” vroeg ik.

„We hebben tot nu toe maar een geval gehad”, antwoordde Baargeld. „Een belachelijke aanvraag. Die kregen we vorige week van een man, die beweert dat hij — van middelbare leeftijd, van gemiddeld inkomen en voortdurend werkzaam — geen gronden heeft voor subsidie, behalve dat hij subsidiebetaler is. Hij betaalt belastingen, waaruit subsidies betaald moeten worden. En nu had hij de brutaliteit ons te vragen om subsidie, teneinde hem in staat te stellen de subsidies voor anderen te blijven betalen”.

lichamelijke benauwdheid; maar zijn vreugde is groter over de sanerende kracht van het evangelie dat hem verlost van de geestelijke benepenheid, die het doek wil laten vallen bij de dood.

Vanuit onze geestelijke gezondmaking in Christus zullen wij veel kunnen verwerken wat anders ondraaglijk, zinloos en niet-menswaardig gaat heten”.

Aan het einde van deze artikelen-serie gekomen zou ik U nog willen zeggen, dat wie leeft vanuit het evangelie van Jezus Christus de grote en moeilijke problemen die aan de orde zijn geweest mag relativiseren.

Enerzijds kent hij de moed om zijn kruis te dragen om het lijden op aarde niet te ontvluchten maar te aanvaarden, daar hij er met Paulus zeker van mag zijn dat „het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid, die over ons geopenbaard zal worden”. (Rom. 8 : 8, 18). Om diezelfde reden kan hij anderzijds ook het naderen van de dood zonder angst tegemoet zien.

Hij mag Paulus op zijn woord geloven als deze in 1 Cor. 15 : 54-58 schrijft: „en zodra die verganke-

lijke onvergankelijkheid aangedaan heeft en dit sterfelijke onsterfelijke aangedaan heeft, zal het woord werkelijkheid worden, dat geschreven is: de dood is verzwolgen in de overwinning.

Dood, waar is uw overwinning? Dood, waar is uw prikkel? De prikkel des doods is de zonde en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Jezus Christus”.



Velen van u hebben gegeven voor de hongersnood in Ethiopië. Er kwam een bedrag binnen van ruim f 22.000,—. Zols wij al eerder schreven, werd f 5.000,— besteed om graan te kopen. Nu kre-

gen wij kortgeleden weer een brief van dr Greet Rietkerk in Ethiopië, die dit geld voor ons beheert, en zij schreef:

„Het geld, dat we nog beschikbaar hadden kon naar onze mening het best gebruikt worden voor het werk van de Red Sea Mission Team. Hun werkterrein is de Danakil woestijn, en dit gebied is zeer ernstig getroffen door de hongersnood. Deze zending is aan het werk gegaan om er een irrigatie- en landbouw project op te zetten. Voordat echter iets bereikt kon worden moest er graan, melkpoeder en fafa uitgereikt worden aan de bevolking, want ze hadden niets meer te eten. 9/10 van hun vee, meestal geiten, schapen en kamelen, is omgekomen, en zonder vee zijn ze hulpeloos. Het plan is nu om er zelfs vee naar toe te brengen, opdat deze mensen zo spoedig mogelijk in staat zijn weer voor zichzelf te zorgen. Uiteraard gaat dit samen met het brengen van het evangelie.

Van het geld uit Nederland is in de eerste plaats een jeep gekocht om het mogelijk te maken, de goederen de woestijn in te krijgen. Verder is er voor een flink bedrag melkpoeder en fafa gekocht en we hebben nu nog iets over.”

Uit India kregen we bericht, dat

er een nieuw kindertehuis is geopend door de Bethel Fellowship in het uiterste zuiden van India en wel in een klein dorpje dat Nazareth heet. Een bijbelse naam dus, in een heidens gebied. Hier was een theologische school, maar deze werd verplaatst naar een grote stad. De gebouwen, bestaande uit één hoofdgebouw en drie kleinere huizen plus een stuk land, kon worden gehuurd voor Rs. 150,— of ca. f 60,— per maand! Een wel uitzonderlijk lage prijs, ook voor India, maar men wilde hier graag weer een christelijk werk in hebben. Dit tehuis is op 15 juli jl. geopend en men is begonnen met 20 kinderen op te nemen. De Heer Samuel schreef: „er kwamen weduwen, gehandicapte ouders, oude weduwnaars en gescheiden ouders met hun kinderen. Meer dan de helft hebben we moeten wegsturen. We zijn naar de hutten en de „slums” gegaan om te controleren of de kinderen echt hulp nodig hebben en daarna zijn we er pas toe over gegaan de kinderen voor het tehuis uit te zoeken” We hopen, dat met uw hulp, het geld er komt voor de eerste 20 kinderen en dat daarna dit aantal weer kan worden uitgebreid. We hebben nu dus weer vele kinderen, die „geadopteerd” moeten worden. Een „adoptie” in dit kin-



dertehuis bedraagt f 50,— per maand. Hiervoor krijgen de kinderen voedsel, kleding, medische verzorging en een schoolopleiding, zodat zij later goed voor zichzelf kunnen zorgen en niet weer in die grote armoede terecht komen. Verder wordt van het geld ook het personeel betaald en alle lopende kosten voor het tehuis.

Voor welke kinderen vragen wij hulp? Voor:

Michal, 10 jaar. Zijn moeder bekeerde zich tot het christendom. Zijn vader was een hindoe en hij was hier fel tegen gekant. Daarom verliet hij zijn gezin. De moeder werd ziek en ze was doof. Hierdoor had het gezin geen inkomsten meer. Drie kinderen, 4, 6 en 10 jaar. De moeder liep weg na een ruzie in het gezin, veroorzaakt door de grote armoede. Na een paar dagen liep ook de vader weg, omdat hij er alleen niet tegenop kon. De grootmoeder

bedelde voor de kinderen, maar moest tenslotte de kinderen toch naar het kindertehuis brengen.

Twee zusjes. De moeder stierf, de vader hertrouwde en verliet de kinderen. Een verdrietige grootmoeder bracht de kinderen om opgenomen te worden.

We zouden zo door kunnen gaan. Allemaal mensen, die niet meer tegen de armoede op kunnen en geen uitweg meer zien. De kinderen zijn de dupe.

De HERE geeft ons de mogelijkheid om te helpen. Laten wij Hem niet teleurstellen. De kinderen worden niet alleen materieel geholpen, maar ze krijgen ook een christelijke opvoeding.

Wij hopen, dat velen van u zich zullen opgeven voor de „adoptie” van een kind. U kunt dit ook met een groep of vereniging samen doen.

Behalve om uw gaven, vragen wij ook om uw gebed voor de kinderen, die door de grote armoede in India, ongewenst zijn geworden. Wij vragen uw gebed voor de kinderen in de kindertehuizen, dat zij, horende van Gods liefde en genade, zich aan Hem zullen overgeven en hun leven in Zijn dienst zullen stellen in het heidense land, dat India heet. Laat het zo mogen zijn, dat zij door onze hulp hun licht kunnen laten schijnen voor de mensen, opdat hun goede werken gezien worden en onze Vader in de hemelen verheerlijkt wordt.

Stichting Redt Een Kind

Postgiro 1599333 t.n.v. Stichting Redt Een Kind te Zwolle.

Secretariaat: Burg. van Tienenweg 37, Diemen, tel. 020-359944. Aanvragen voor dia-avonden aan dit adres.

Kledingadres: Hortensiastraat 79, Zwolle, tel. 05200-13884.

C. VEENHOF — KAMPEN

Persschouw

■ Verteller van de „Bijbelse Geschiedenis”

Vorige week zegde ik toe hier een stuk te plaatsen over Anne de Vries als verteller van de „Bijbelse Geschiedenis”. Ik schreef het toen in Nederland aller aandacht werd gevestigd op de TV-uitzendingen van „Bartje”. Het leek er toen op dat dát boek het voornaamste was dat Anne de Vries had geproduceerd. Daarom wees ik in het volgende artikel dat ik ter opname in de N.V.R.V.-gids opzond op wat het **eigenlijke levenswerk** van deze schrijver is geweest.

Tengevolge van de door miljoenen gefascineerd bekeken TV-serie over „Bartje” werd ook weer de volle aandacht gericht op de geestelijke vader van dat Drentse jongetje: Anne de Vries. Maar bij het vele dat over hem gezegd en geschreven werd bleef toch één facet van zijn werk, en nog wel het belangrijkste, te veel in de scha-

duw. Ik wil daarvan graag iets vertellen.

Anne de Vries is namelijk vóór alles de auteur van zijn beide „vertelboeken” voor de „bijbelse geschiedenis”. Dat is hij niet in de eerste plaats omdat de enorme oplagen daarvan die van zijn romans en verhalen ver overtreffen, maar veel meer omdat die twee boeken, ook volgens zijn eigen taxatie, het hoogtepunt vormen van zijn werk en leven.

Naarmate hij zich meer bewust werd dat hij, vooral ook met de pen, vertellen kon, groeide in Anne de drang om wat hij jarenlang met grote toewijding als onderwijzer uit de bijbel aan kinderen — speciaal aan blinde en zwak begaafde — had verteld, door middel van een „vertelboek” aan duizenden door te geven.

Voor hem was de bijbel zonder meer „het boek”. Hij kende hem door en door. Hij had er zich met zijn levende geest, die zo sterk op het concrete was gericht, in ingeleefd. Hij aanvaardde die, met een ondogmatisch geloof, ook als het levende, gezaghebbende Woord van God. En hij was er vooral van overtuigd dat het in het leven van de mensen vóór alles aankomt op het kennen van, het geloven in wat God daarin tot de mensen zegt.

☆☆☆

Anne de Vries had jarenlang geploeterd, geëxperimenteerd, men kan wel zeggen geworsteld om wat hij in de bijbel las zo zorgvuldig, zo duidelijk, zo adequaat mogelijk aan kinderen door te geven. In gesprekken erover vertelde hij meermalen over de mogelijkheden, de moeiten, de

gevaaren — ook over de vreugden! — van die door hem als een uiterst verantwoordelijke opdracht beschouwde taak.

Hij wist precies wat hij in dat opzicht beoogde. Hij wilde per se geen „kinderbijbel” schrijven. Want daarbij gaat het om het „anders zeggen” van de bijbelse boodschap, om het „vertalen”. erva. Ik weet zeker dat hij geen enkele notie had van de theologie waarvan zo’n „vertaling” de concretisering is. Maar de zaak waarom het daarbij gaat was hem volkomen duidelijk. Hij wilde wat hij in de bijbel las niet „anders”, maar alleen „kinderlijk” zeggen. Of, nog pregnanter uitgedrukt: zijn doel was niet „vertalen”, maar „vertellen”.

„Vertellen” zoals dat door alle eeuwen heen moeders, vaders, onderwijzers aan kinderen hadden gedaan. De titels van de beide boeken: „Groot Vertelboek” en „Kleutervertelboek” voor de Bijbelse Geschiedenis zeggen precies wat Anne de Vries geven wilde en wat hij ook metterdaad gegeven heeft.

Er zou heel veel te zeggen zijn over het gestage zoeken, tasten, proberen, kortom: de enorme inspanning die Anne de Vries zich getroostte om het zware karwei dat hij, krachtens een onontkoombare, innerlijke drang op zich genomen had tot een goed einde te brengen. Als men de sobere, klare taal geschreven, rechtuit naar het hart gaande verhalen leest, heeft men er geen flauwe notie van hoe de schrijver heeft gezocht, gewikt, gewogen, gecorrigeerd en herschreven, in één woord gezwoegd om zijn verhalen zo te krijgen als ze uiteindelijk geworden zijn.

☆☆☆

Anne de Vries wierp zich eerst op wat het gemakkelijkste, beter gezegd: het minst moeilijke was, het „Groot Vertelboek”. Pas toen hij daarmee klaar was pakte hij het moeilijkste aan, het schrijven van het vertelboek voor kleuters. Bij het maken daarvan stond hem vooral ook daarbij voor ogen: hoe kan en moet ik de „bijbelse geschiedenis” zo vertellen dat mijn verhaal een getrouwe weergave is van wat de bijbel zegt, door de kinderen werkelijk wordt verstaan, en zo wordt dat wat zij daardoor in zich opnemen later wél uitgebreid en verdiept, maar niet gecorrigeerd behoeft te worden.

Hoe hij dat deed wil ik met een enkel voorbeeld illustreren. Hij heeft lang nagedacht over de manier waarop hij de boodschap die de engel Gabriël aan Maria bracht dat zij de moeder des Heren zou worden, moest weergeven. Hij wilde daarvan niets verdoezelen en er ook niet omheen draaien. Het werd tenslotte dit: „Maria vroeg: „Maar wie zal dan de vader zijn van dat kind? Want ik ben immers nog niet getrouwd?” En de engel zei: „De Vader zal God zelf zijn. Daarom zal het ook geen gewoon kind wezen! Het zal een heilig kind zijn en het zal Gods Zoon genoemd worden”. Toen boog Maria eerbiedig het hoofd. Wou God zélf de Vader wezen dan wou zij wel de moeder zijn!” Dit is in één woord subliem.

☆☆☆

Anne de Vries heeft veel vreugde aan zijn Vertelboeken beleefd. En waarlijk niet in de eerste plaats omdat ze zo’n enorme opgang maakten. Ik herinner me nog als de dag van gisteren hoe stralend hij mij het manuscript van het kleutervertelboek bracht. Met zijn brede, zonnige lach zei hij: „Het karwei is af. En nou moet jij maar eens zien of er ketters in staan!” Ik heb toen het manuscript in één ruk met stijgende bewondering doorgelezen.

☆☆☆

In de loop van de jaren ontving Anne allerlei reacties op wat hij als zijn levenswerk beschouwde. In Amsterdam parkeerde hij eens zijn auto op een verkeerde plaats. Een politie-agent kwam op hem af en zei: „Mijnheer, u bent in over-

trekking! Mag ik uw papieren?” Anne gaf ze. De man las ze aandachtig en vroeg toen met kennelijke verbazing: „Anne de Vries? — bent u soms de man van die kinderbijbel?” Ja, dat was zo! De agent gaf de papieren terug met de opmerking: „Rijdt u alstublieft gauw door! Als mijn vrouw hoort dat ik de schrijver van haar kinderbijbel op de bon heb gezet zit er wat voor mij op!” Dat laatste werd nog heel wat gepeperder gezegd!

Uit Berlijn ontving hij eens een brief van een dame die onder de asfaltjeugd werkte. Met grote dankbaarheid schreef ze hem dat zijn kleutervertelboek het eerste en enige boek was waar haar pupillen geboeid en tot het einde naar luisterden.

Tijdens de tweede wereldoorlog werden in Indonesië de Duitse zendingen geïnterneerd. Op een van de kleinere eilanden — ik meen ten westen van Suriname — bleef daardoor een groep inlandse christenen verweesd achter. Maar ze waren in het gelukkige bezit van één exemplaar van de Indonesische versie van het Groot Vertelboek. Gedurende heel de oorlog bleven ze elke zondag in hun kerkje samenkomen. En dan werd steeds een gedeelte van dit boek voorgelezen. En vooral daardoor bleef de gemeente in stand.

☆☆☆

Zoals uit wat ik schreef reeds bleek werden beide vertelboeken vertaald. Al heel gauw. Het eerst in het Duits. Bij onze oosterburen maakte vooral het vertelboek voor de kleuters een enorme indruk. De critici waren enthousiast over de lucide, directe, in de ware zin van het woord „eenvoudige” verteltrant ervan. Niet lang na de verschijning van de Duitse editie ontving Anne de Vries een uitnodiging van een organisatie van auteurs van kinderboeken om op een conferentie daarvan over kinderlectuur te spreken. Hij hield daar een referaat over het thema „Wahrheit und Wirklichkeit im Jugendbuch”.

Enkele jaren geleden was ik op bezoek in een gezin in Zuid-Duitsland. In de huiskamer lag binnen handbereik een exemplaar van het Kleutervertelboek. Ik keek er in en las daar: 535e Tausend!

Op dit ogenblik zijn er van het Groot Vertelboek zeven vertalingen in omloop. En van het Kleutervertelboek een en twintig! Via de Frankfurter boekenbeurs kwam het tot een editie voor Oostenrijk, verzorgd door een rooms-katholieke uitgever! En die uitgave leidde weer tot een Spaanse die met een „Woord vooraf” van een bisschop het licht zag. In al deze buitenlandse edities werd niets van de inhoud veranderd. Kort voordat Anne stierf waren de voorbereidingen klaar van een vertaling van het vertelboek voor de kleuters in het Ivriet. Daarmee was hij bijzonder gelukkig. Nu zou hij ook de kinderen van het „Oude Volk” vertellen van Jezus van Nazareth.

☆☆☆

Een bijzonder belangrijke functie vervult een aantal vertalingen van beide vertelboeken in de zendingsarbeid. In Indonesië alleen al zijn tien- en tienduizenden exemplaren door heel de Archipel verspreid. En behalve deze werden er ook voor andere zendingsterreinen vervaardigd. De vertaalrechten daarvan gaf Anne in dubbele zin „pro deo”. Momenteel zijn een Arabische en een IJslandse editie in bewerking. Het is in de verste verte niet te schatten hoeveel honderdduizenden vertelboeken over heel de wereld in omloop zijn. Alleen reeds in ons land meer dan een half miljoen. En nog steeds worden er jaar in jaar uit duizenden exemplaren van verkocht. Het is ook ten enenmale onmogelijk zich er een voorstelling van te vormen hoeveel miljoenen kinderen door middel van deze boeken met de boodschap van de Bijbel in aanraking zijn gekomen.

☆☆☆

Dit is iets van het levenswerk van Anne de Vries.

Het is een ontroerende gedachte dat reeds jaren en jaren lang een ontelbaar aantal kinderen uit de mond van moeders en onderwijzers de bijbelse verhalen van deze eenvoudige, blijmoedige Nederlander horen.

Er is in de geschiedenis misschien wel nooit iemand geweest die aan zovelen de „Bijbelse Geschiedenis” heeft verteld... en nog steeds vertelt.

Gelukkig de man die hiertoe werd verwaardigd!

Zoals men uit wat ik de vorige week in de Persschouw overnam kon vernemen gaat de verspreiding van Anne de Vries' vertelboeken onverminderd door. In de laatste uitgave van de catalogus van duitse evangelische literatuur las ik dat de duitse vertaling van het Kleutervertelboek reeds een oplage heeft bereikt van over de 800.000 exemplaren!

Boek-bespreking

De geur van het veld.

Reeds vele jaren schrijft de heer Milo elke week in 'Opbouw' een artikel. Ik vraag me wel eens af: waar haalt ie 't vandaan. Maar goed, dat is het geheim van de smit.

Regelmatig schrijft hij over de schoonheid van de natuur, over het leven van de dieren en over de jacht (niet zelden doorspekt met sterke verhalen).

Op verzoek van lezers is een aantal van zijn artikelen uit 'Opbouw' en uit 'De Nederlandse Jager', die speciaal over de natuur en over de jacht gaan, gebundeld. Het is een gestencilde uitgave geworden met een mooi omslagje en opgevulijkt met een paar reproducties van aquarellen van Rien Poortvliet, vervaardigd door het Wereld Natuur Fonds.

De heer Milo is een geboren verteller. Hij boeit en neemt je mee naar het land van zijn liefde: de natuur.

Ik zat in de trein dit bundeltje verhalen te lezen. Omdat ik in Amersfoort moest overstappen, was het zaak ook aandacht te hebben voor de te passeren stations. Plotseling vroeg een meneer: „Is deze plaats vrij?” Hij wees naar de plaats naast mij. Amersfoort: 'k Had het niet gemerkt...

Ik greep m'n jas, antwoordde de onbekende man dat er twee plaatsen vrij waren en vloog te trein uit.

Had Milo me daar even te pakken!

Wat de inhoud betreft, moet ik zeggen dat de meeste verhalen me opnieuw geboeid hebben. Het middeleeuwse jachtfestijn, de legende van Hubertus, de kip Ursula, de verhalen over de mieren en de vossen en vooral het verhaal „van de hoogzit”. De verteller neemt je mee naar een plekje op de Veluwe om bij zons- ondergang te kijken naar de dieren en te ruiken „de geur van het veld”.

Dit bundeltje is om meer dan een

reden waardevol.

De Koninklijke Jagers Vereniging vierde onlangs haar 100-jarig bestaan. Deze vereniging kampt met het probleem, dat het publiek haar niet goedgunstig gezind is. Velen zien jagers als vuile moordenaars.

Opvallend is, dat sportvisseren van dit verwijt geen last hebben. Jagers wel, maar het berust op een misverstand dat te wijten is aan gebrek aan kennis over de jacht. Weinigen weten dat de jagers vaak het veld in gaan om de dieren te voeren. De zwakken en verminkten worden op een gegeven moment geschoten. Dat pijnloos doden is een ercode van de jager. Hij onderhoudt de natuur, evenals de tuinder die zijn planten regelmatig snoeit. Jagen heeft daarom niets met uitroeien van dieren te maken. Het is geen roof, maar onderhouden van de wildstand en van de natuur in het algemeen.

De heer Milo toont in zijn artikelen liefde voor de natuur en zorg van de jager voor een goed beheer van de natuur.

Het zou zeer de moeite waard zijn, als een uitgever een boekje op de markt zou brengen over het leven van de dieren en over de jacht. Dit zou de oppervlakkige vooroordelen tegen het jagen, kunnen wegnemen en de publieke opinie in een goede richting kunnen beïnvloeden.

De heer Milo zou dit kunnen! Hij heeft het schrijf- en verteltalent. Dit gestencilde bundeltje is als een voorbereiding te beschouwen. Verschillende van zijn artikelen zijn de boekdrukkers waard!

De bundel, getiteld „De geur van het veld”, wordt franco toegezonden na overboeking van f 6,— op postgiro 922470 van D. W. L. Milo, Vierhouten.

H. E. S. Woldring

Pastorale Leergangen

De Stichting Reformatorische Bijbelschool is een stichting, die zich stelt op de grondslag der drie formulieren van enigheid, d.w.z. de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de vijf Artikelen tegen de Remonstranten.

In deze stichting werken samen gelovigen van verschillende kerken, die deze grondslag van harte en in de klassieke zin van het woord aanvaarden.

Zij heeft een dagschool te Zeist en twee zgn. Pastorale Leergangen te Zwolle en te Rotterdam, (cursussen om het andere week-end).

Zij stelt zich ten doel op middelbaar niveau onderwijs te geven aan hen, die op enigerlei wijze willen werkzaam zijn in het Koninkrijk Gods of zich om persoonlijke redenen verder bekwamen willen in kennis der H. Schrift en de leer der kerk, naar gereformeerde opvatting. (Gereformeerd in confessionele zin.)

Twee jaar is het werk aan de gang en we hopen van harte, dat er dit jaar een nieuwe groep zich aanmeldt.

Wat de dagschool betreft is er

reeds een groter aanbod dan verwerkt kan worden, zodat niet ieder kon aanvaard worden.

Wat de Pastorale Leergangen betreft, is er meer mogelijkheid tot het opnemen van grotere getallen. Echter, hier ligt reeds dadelijk de beperking, dat de meeste cursisten moeten studeren in hun vrije tijd na een vaak reeds zware dagtaak.

In de achterliggende twee jaar zijn er natuurlijk personen, die zich moesten terugtrekken. De redenen daarvoor zijn zeer uiteenlopend, soms zijn er gezondheidsredenen, soms wil men meer, soms minder dan de cursus biedt. Het blijkt echter, dat het nog steeds nodig is de aandacht op de cursus te vestigen, omdat alle publiciteit niet voldoende was om ieder te bereiken.

Met name over de Pastorale Leergangen wil ik trachten een en ander te verduidelijken.

De Pastorale Leergangen ontstonden uit een initiatief van wat men noemt 'verontruste' gereformeerden. Zij wilden een kader vormen, dat in klassieke zin gereformeerd genoemd kan worden. Daarvan konden zij gebruik maken, die zich voorbereiden op een examen om predikant te worden krachtens bijzondere gaven, maar evenzeer zij, die hoopten pastoraal medewerker te worden of die in enig ander werk meer vorming wensten dan zij hadden.

Hier is bij gekomen de wens om les te geven aan scholen. Hiervoor is echter een erkenning van overheidswege voor nodig. Onderhandelingen zijn hierover gaande. Wellicht zal de cursus zich richten (voorlopig) op 't program van catechetencursussen en in elk geval zal les gegeven worden in psychologie en paedagogiek voor hen die in de richting van het onderwijs willen. Dit is daarom nuttig omdat kleine gemeenten graag zien dat iemand ook les kan geven aan scholen om aldus zijn functie 'vol' te maken.

Belangrijk is uiteraard welke stof er gegeven wordt.

Wij groeperen de vakken in vijf rubrieken:

1. de dogmatologische: het hoofdvak is dogmatiek. Gedurende alle vier jaren van de cursus wordt dit vak gedoceerd aan de hand van de korte dogmatiek van dr K. Dijk. Hiernaast zal aandacht gegeven worden aan Van Niftrik: Kleine Dogmatiek en aan de zgn. 'nieuwe theologie'. Ethiek is het vak voor de derde jaars. De eerste jaars krijgen bovendien symboliek (belijdenisgeschriften).
2. de Oud Testamentische. Het eerste jaar houdt zich bezig met Hebreeuws, Histiria sacra O.T. en Oud Oosterse godsdiensten. Het 2e jaar zet de studie van Hebreeuws voort en gaat over tot exegese O.T. alsmede archeologie. Het 3e jaar zet de exegese O.T. voort, krijgt les in Hermeneutiek O.T. Het vierde jaar rond de exegese af en behandelt de canonic van O.T.
3. De Nieuw Testamentische. Hier wordt les gegeven in Bijbels Grieks, het zgn. koiné-grieks (dus niet in klassiek grieks). Verder lopen de vakken parallel aan die van het Oude Testament.

4. De historische. Het eerste jaar houdt zich bezig met de kerkgeschiedenis tot en met de reformatie, wereldgodsdiensten, geestelijke stromingen.

Het 2e jaar handelt over Dordtse synode, naere reformatie, tijd van afscheiding en doeanantie en wat daarop volgt. In het derde jaar wordt kerkrecht behandeld, d.w.z. vooral de systemen van kerkregering. In het 4e jaar komen aan de orde zendingsgeschiedenis en oecumene.

5. de ambtelijke of praktische. Het hoofddeel is hier de homiletiek (= predikkunde); voorts liturgiek, catechetiek, poemeniek en evangelistiek.

Hieraan zal worden toegevoegd psychologie en paedagogiek voor belanghebbenden.

Voor bepaalde vakken kan een ontheffing verleend worden. Ook kan iemand vrijgesteld worden van het doen van tentamens. In de volgorde van het geven der vakken kan wijziging worden gebracht.

Aan het eind wordt een diploma aangegeven.

Gestreefd wordt naar het aantrekken van docenten uit verschillende kerken, maar wij maken er geen probleem van wanneer de verdeling wat onevenredig uitvalt, daar wij allereerst letten op de bekwaamheid om voor een vak de juiste man te krijgen, waarbij gesteld mag worden dat alle leerkrachten belangeloos hun werk doen.

In Rotterdam vinden de lessen plaats in het buurthuis te Rotterdam-Pendrecht, Schuddebeursstraat 2, nabij station De Slinge van de metro. In Zwolle moet een nieuwe plaats gezocht worden. Hierover zijn besprekingen gaande.

Het lesgeld was per cursus tot nu toe f 100,— per jaar, plus f 25,— voor te leveren stencils en f 10,— inschrijfgeld. Waarschijnlijk zal de stijging der kosten tot een matige verhoging aanleiding geven. Daar wij met veel gestencilde dictaten werken wordt het aanschaffen van verplichte boeken zo beperkt mogelijk gehouden. Uiteraard is nodig een grieks Nieuw Testament (ed. Nestle-Aland) en hebreeuwse Bijbel (Kittel of Snaith), de Korte Dogmatiek van K. Dijk en voorts een hebr. grammatica (Lettinga) en een speciaal gestencilde cursus Bijbels Grieks. Het meeste wordt op de les door de docent opgegeven, hoewel er een voorlopig aantal gegevens is bijeengebracht ter oriëntering voor wie dit gewenst acht.

In het algemeen wordt er naar gestreefd dat Rotterdam en Zwolle een eigen docentenstaf hebben, die echter over de algemene lijn en het leerplan op vaste tijd overleg plegen.

In Rotterdam van 31 augustus tot eind juni.

In Zwolle van 24 augustus tot midden juni.

Strikt, althans zo strikt mogelijk wordt het 14-d. schema gehandhaafd opdat ieder, voor wie dit nodig is, zijn rooster van werkzaamheden lang tevoren kan bepalen. Er wordt zes uur (6 x 3 kwartier) lesgegeven van 100 uur v.m. tot half vier n.m. Daartussen is pauze voor koffie of koffiemaltijd.

Wie kunnen op de cursus komen? Zij die flink willen werken en

daar het een en ander voor op zij willen zetten, het gereformeerd karakter der leergangen eerbiedigen en er rekening mee willen houden dat uitgegaan wordt van een minimum niveau van MAVO. Wij eisen niet bepaald een diploma, omdat er voldoende begaafdheid blijkt te zijn bij mensen die door omstandigheden niet in staat waren MAVO te volgen. Zij moeten wel in aanmerking nemen, dat zij zelf extra aandacht moeten besteden aan algemene ontwikkeling en wellicht met meer dingen moeite zullen hebben. Zoveel mogelijk wordt hun de hand toegestoken, zover de voortgang der lessen dit niet belet.

Ons secretariaat is gevestigd: Ratelaar 21 te Barendrecht. Voor nadere inlichtingen omtrent Rotterdam kan men zich het best wenden tot ds J. Schelhaas, A. M. de Jonghlaan 27 te Delft en voor Zwolle tot ds J. B. v. Mechelen, Almerelaan 3 te Urk. (Met excuses voor vakantie-absenties.)

Ingezonden

De A.R.-publicatie „Oriëntatie 1974”

Enige tijd geleden verscheen van de Dr. Abr. Kuypertstichting opgemelde publicatie, die bedoeld is een signalement te geven van wat onder chr. dem. politiek moet worden verstaan. De publicatie wil de gedachtenwisseling over die politiek op gang brengen en daarvoor een handvat bieden. Men wil in de publicatie een marsroute uitstippelen. Wel, dat is gelukt: de marsroute naar „links” dan.

Chr. dem. politiek blijkt in de publicatie n.l. niet veel meer te zijn dan wat opgewarmde „linkse” ideologieën, die met een christelijk sausje worden overgoten. De naam van Christus komt in de publicatie in het geheel niet voor. De bijbel wordt slechts eenmaal genoemd.

Wat houdt chr. dem. politiek in concreto in? De maatschappij-structuren moeten veranderen, zegt de publicatie. Daarin zit kennelijk het kwaad. Wij moeten, aldus de publicatie, komen tot een rechtvaardiger internationale- en nationale verdeling van de welvaart. We moeten de enorme verspilling in onze maatschappij temperen. We moeten uitputting van het milieu tegengaan. Allemaal zaken, die men in het verkiezingsprogramma van de PvdA ook vinden kan. Wat is dan het specifieke chr. democratische aan de zaken, die in de publicatie voorkomen? De maatschappij-structuren wil men dan niet middels polarisatie, maar middels verzoening veranderen.

We moeten ons met onze tegenstanders verzoenen; daar komt de verzoeningsleer in de publicatie opneer. Men blijkt zich echter alleen met de PvdA te willen verzoenen, niet met de VVD. Op deze wijze krijgt het afbuigen van de ARP naar „links” verdere stimulansen. De afbuiging naar „links” wordt in de publicatie van een ideologische onderbouw voorzien. We mogen niet meer denken in tegenstellingen.

Zo wil de ARP verzoenend optreden. De AR-fractie wordt in de publicatie geprezen om haar verzoenend optreden bij de kabinetsformatie. Men wil zich kennelijk alleen met „links” verzoenen. Mr. Biesheuvel werd voor het oog van het nederlandse volk echter in zijn hemd gezet; tegen hem is men bepaald niet verzoenend opgetreden. Men heeft gekozen voor de PvdA in AR-kring. Mogen we niet meer in tegenstellingen denken? Nederland komt steeds meer in de greep van de revolutie; dat is vandaag de doodgewone werkelijkheid. Om in die situatie christelijke politiek te bedrijven is geen eenvoudige zaak. In een AR-publicatie mag men verwachten, dat daarin iets doorklinkt van de tegenstelling, die zich in deze wereld presenteert. Dat is de tegenstelling tussen het rijk van Christus en het rijk der duisternis. Ik beweer niet, dat het altijd eenvoudig is om daaraan politiek gestalte te geven. Zeker thans niet. God stelde aan het begin van de geschiedenis der mensheid de antithese: de strijd tussen vrouwenzaad en slangenzaad. Heeft dat in AR-kring nu ineens niets meer te betekenen?

Mensen, die uitgaan van denken in tegenstellingen, worden polarisatie-ideologen genoemd in de publicatie. Onder het mom van verzoenen polariseert men in de publicatie echter wel degelijk. Men kiest voor de PvdA, die wel polariseert en dat zal blijven doen. Bovendien zet men zich af tegen een ieder, die uit wil blijven gaan van de antithese-gedachte.

Inzake de bevrijdingsbewegingen in de derde wereld zegt de publicatie: Wij moeten ons solidair weten met de onderdrukten; we zullen moeten kiezen tegen de gevestigde machten in eigen land en daarbuiten, die een obstakel vormen in de strijd om rechtvaardiger verhoudingen. Wij zullen er niet aan ontkomen, aldus de publicatie, existentieel een keus te maken tegenover de onderdrukkers, de gevestigde machten, zoals wij daaraan in de laatste wereldoorlog niet aan ontkwamen.

Hier wordt zonder meer gekozen voor polarisatie; ja, voor gewapend verzet in de ontwikkelingslanden. Tegen de gevestigde machten. Welke machten bedoelt men precies? Het is allemaal onrecht wat daar gebeurt. Mogen we dan gewapend verzet plegen? Ik dacht alleen wanneer er sprake was van een situatie, waarin geldt, dat we Gode meer gehoorzaam moeten zijn dan mensen. De consequenties van gewapend verzet in de derde wereld zijn trouwens niet te overzien.

Voor het communisme moeten wij ook meer „begrip” tonen. Wij moeten het communisme tegemoet treden, aldus de publicatie, zonder de Westerse maatschappij tot inzet te maken. Ik ben bang, dat de communisten tegenover ons de communistische wereld wel tot inzet zullen maken.

De publicatie is een doorlopend bewijs, dat men zich losgemaakt heeft van de bijbelse normen. En waar men los komt van de bijbel, steken de wolven hun kop op. Ik wil best praten over de problemen van de derde wereld, maar dan niet vanuit de marxistische visie van onrecht en onderdrukking.

Groen van Prinsterer noemde revolutie: de omkering van denkwijzen en gezindheid in geheel de Christenheid. Dit is ook wat in de publicatie gebeurt. Vele visies, vele beschouwingen worden erin ten beste gegeven. Nederland komt steeds meer

in de greep van de revolutie; dat is in de greep van het mensenwoord. Woorden van mensen, visies van mensen tegen Gods Woord. Het gevaarlijkste mensenwoord is dat woord van mensen, dat in bijbelse termen verpakt gepredikt wordt. Vele theologen zijn hierin zeer bedreven.

Terugkeer naar de geboden des Heeren, zal voor ons volk uitkomst uit vele benauwdheden brengen. Maar daarover wordt in de publicatie met geen woord gerept. Men heeft het veel te druk met allerlei politieke- en maatschappelijke „linkse” beschouwingen. Het levende Woord Gods wordt er niet bijgehaald.

Waarover vindt U in de publicatie niets? Over abortus en de „open-sexcultuur” in onze dagen. Gods ogen zagen ons vormloos begin, zegt psalm 139. Onze overheid laat toe, dat mensenhand „het vormloos begin” doodt; het zwakste, dat er is, terwijl de overheid juist geroepen is om het zwakste te beschermen. Over de naaktcultuur van vandaag leest men niets in de publicatie. God zond Adam en Eva gekleed de wereld in, omdat de eenheid tussen man en vrouw door de zondeval verbroken is. De kleding stelde God als een teken van die verbroken eenheid. Van de naaktcultuur gaat de prediking uit, dat er nimmer een zondeval is geweest; dat de eenheid tussen de mensen niet verbroken is. Daar, waar men zich losmaakt van Schrift en Belijdenis, wordt ineens allerlei wind van leer belangrijk. Men is o zo verdraagzaam. Behalve tegenover lieden, die doorhebben, dat de schare gewoon stenen voor brood verkocht wordt. Die zijn te scherp. Vergist U zich niet: juist zij, die Gods geboden verlaten, zijn hard, bikkellhard. Gods Woord evenwel is en blijft een **tweezijdig scherp zwaard**. Kain sloeg Abel destijds niet dood vanwege de toen bestaande maatschappijstructuur, maar omdat zijn **hart** niet deugde.

L. van Klinken, Haarlem

Kerknieuws

Zaandam — Zondag 18 augustus a.s. hoopt ds J. C. Janse, gekomen van Velp-Oosterbeek/Wolfheze intrede te doen in de kerk te Zaandam na tevoren bevestigd te zijn door zijn broer, ds J. D. Janse te Haarlemmermeer-O/Z.

Ds H. Kiezebrink — Ds H. Kiezebrink te Baarn is door ziekte verhinderd zijn ambtelijke werkzaamheden te verrichten.

Heemstede-Lisse — De huisvesting van ds H. Schuurman te Neede-Aalten/Winterswijk, die het beroep aannam naar de kerk te Heemstede-Lisse, is tot een oplossing gekomen. Verwacht wordt, dat ds Schuurman zich begin oktober aan beide gemeenten verbinden kan. Het toekomstig adres van genoemde predikant zal zijn: Franz Léharlaan 118, Heemstede.

Het Confessioneel Gereformeerd Beraad

Het Confessioneel Gereformeerd Beraad heeft in een open brief aan de Gen. synode van de (syn.) gereformeerde kerken, aan de classale vergaderingen, aan de kerkeraden en de leden van de kerken naar aanleiding van het recente besluit met betrekking tot de opvattingen van dr. H. Wiersinga opgemerkt, dat het besluit een weerspiegeling is van de situatie, waarin de leden van de Geref. kerken zich bevinden. Dat dit bereikbaar is in de huidige situatie, mag echter niet zeggen, dat de geref. kerken hierbij mogen blijven staan.

„Wij moeten verder en komen tot een situatie waarin uitoefening van leertucht mogelijk is.” Of dit mogelijk is, zal niet alleen van de volgende synode afhangen, maar ook van de leden van de kerken, niet in het minst van de ambtsdragers, schrijft het C.G.B.

Het bestuur van het C.G.B. is van mening, dat het besluit van de synode met betrekking tot de opvattingen van dr. Wiersinga over de verzoening innerlijk tegenstrijdig is. De leden van de desbetreffende kerken alsmede de kerkeraden en de classale vergaderingen worden opgewekt hun instemming te betuigen met voormelde Open Brief en die te berichten aan de Generale Synode.

Plaats uw
familieberichten
in dit blad

Voor al uw
handels- en familie drukwerk - boeken en folders

is uw adres
DRUKKERIJ „STEENBERGEN”
Slotlaan 220 - Zeist

Redactieleden

Ds G. Janssen
Drs H. de Jong
D. W. L. Milo
Ds H. Smit
Drs H. E. S. Woldring

Adres van de Redactie

Postbus 7176
te Amsterdam.

Advertenties en druk

Drukkerij
„Steenbergen”,
Slotlaan 220, Zeist.
Tel. 0 3404 - 12452

Abonnementsprijs:

f 22,50 per jaar
f 11,75 per halfjaar
f 6,15 per kwartaal
Buitenland: Europa
en zeepost f 30,—;
Luchtpost f 50,—

Geref. Persvereniging „Opbouw”

Abonnementenadministratie
Pasteursingel 29b,
Rotterdam-7
Tel. 010-153703
Giro 40 49 45

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.